РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора Проневича Олексія Станіславовича на дисертацію аспіранта Махна Владислава Анатолійовича «ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОГО ПАРИТЕТУ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність обраної теми дослідження. Об'єктивними маркерами демократичної, правової та соціальної держави є розвиненість національного антидискримінаційного законодавства, реалізація збалансованої державної політики забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, рівень гендерної емансипації на побутовому рівні та в публічній сфері, подолання гендерного розриву у представницьких органах публічної влади, ствердження гендерної рівності в системі публічного адміністрування, забезпечення гендерно збалансованої участі у прийнятті управлінських рішень на різних владних рівнях, імплементація гендерних підходів у службове законодавство та практичну діяльність публічних службовців. Модернізація публічної служби ґрунтується на ліберально-правовій максимі щодо імплементації моделі управління людськими ресурсами. Тому публічні службовці мають бути обізнані з концепцією рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, забезпечувати реалізацію гендерно збалансованої державної політики, інтегрувати гендерні підходи при розробленні проєктів нормативно-правових актів, набувати компетентностей щодо імплементації принципу гендерної рівності, а також бути функціонально спроможними забезпечувати своєчасне виявлення і нейтралізацію гендерно зумовлених дискримінаційних проявів.

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 393 «02»
«9» 06 2026р.

В умовах триваючої повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України утвердження рівноправності та соціальної справедливості є безумовним управлінсько-правовим імперативом. Легальне закріплення в Конституції України євроінтеграції як стратегічного зовнішньополітичного курсу та необхідність належного виконання зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом зумовлює нагальну необхідність системної адаптації вітчизняного законодавства до актів права Європейського Союзу, у тому числі формування гендерно рівного і недискримінаційного середовища у сфері публічної служби шляхом імплементації коректних уніфікованих алгоритмів здійснення гендерно орієнтованого публічного врядування, врахування гендерних аспектів при плануванні службової кар'єри державних службовців, впровадження гендерно зважених процедур прийняття управлінських рішень, формування організаційної та корпоративної культури рівних прав і можливостей. Незважаючи на особливу соціальну значущість зазначеної проблеми, наразі в Україні відсутній перманентний кросдисциплінарний фаховий дискурс щодо засадничих аспектів формування та реалізації державної антидискримінаційної політики, не сформовано правової догми забезпечення гендерного паритету в системі публічної служби, практично відсутні відповідні фундаментальні та/або прикладні правові дослідження.

Зазначене вище об'єктивно зумовлює виняткову актуальність, затребуваність та соціальну акцептованість артикульованої дисертантом теми дисертаційного дослідження. Дисертація Махна В.А. є одним з перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним дослідженням особливостей правового регулювання гендерного паритету в системі публічної служби.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації, артикульовані в дисертації, ґрунтуються на системному аналізі чинного вітчизняного та зарубіжного законодавства, а також на опрацюванні спеціальної наукової літератури. Список використаних джерел є досить репрезентативним, що забезпечило ґрунтовну теоретичну базу дослідження.

Дисертантом використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, серед іншого діалектичного, історико-правового, формально-юридичного, порівняльно-правового, методу системного аналізу, структурно-функціонального тощо..

Архітектоніка наукового дослідження є обґрунтованою та збалансованою. Структура дисертації логічна, корелюється з визначеною метою, завданнями, об'єктом і предметом дослідження, що сприяло повному розкриттю теми дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Дисертант Махно В.А. дотримувався власної обґрунтованої наукової парадигми, підтвердив високу функціональну спроможність комплексно осмислювати складні соціально-правові феномени, відстоювати авторську позицію в академічному дискурсі, формулювати обґрунтовані пропозиції щодо шляхів новелізації вітчизняного антидискримінаційного законодавства та модернізації інституційних механізмів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Достовірність та новизна наукових положень, висновків і рекомендацій. У дисертаційному дослідженні автором здійснено спробу здійснення комплексного аналізу стану нормативно-правового забезпечення гендерного паритету в Україні, дослідження зарубіжної традиції забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у сфері публічної служби,

з'ясування стану реалізації державної гендерної політики в системі публічної служби. Пріоритетна увага приділена дослідженню ретроспективи становлення принципу гендерного паритету а публічній службі, характеристиці відповідного понятійно-категоріального апарату, компаративно-правовому аналізу позитивного зарубіжного досвіду, зокрема з'ясуванню ефективності гендерного квотування у державах-членах Європейського Союзу.

Автором забезпечено належну апробацію результатів наукового дослідження. Основні положення дисертаційної роботи відображено в 11 наукових публікаціях, серед іншого в 4 наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях з юриспруденції, та 7 тезах наукових доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Практичне значення і впровадження одержаних результатів дослідження. Висновки роботи мають прикладний характер, можуть бути використані у правотворчій діяльності та освітньому процесі при розробленні навчальних програм, методичних рекомендацій, лекційних курсів, підготовці підручників/навчальних посібників зі службового права. Робота виконана державною мовою в академічному стилі. Структурні елементи дисертації логічно пов'язані між собою, а висновки є авторськими та достатньо аргументованими.

Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації. Зміст дисертаційного дослідження Махна В.А. характеризується структурно-логічною цілісністю. Положення анотації корелюють з основним текстом роботи. В анотації лаконічно висвітлено основні здобутки автора. Рецензована наукова праця та анотація виконано з дотриманням вимог, встановлених Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти,

наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, водночас зазначимо, що окремі положення дисертаційного дослідження потребують додаткового авторського обґрунтування, а саме:

1. У підрозділі 1.2 дисертації автором задекларовано прагнення здійснити ретроспективний аналіз вітчизняної та зарубіжної правової традиції забезпечення гендерного паритету в системі публічної служби. Досліджуючи витоки ідеї справедливої відповідальності та генези правового забезпечення рівності, автор початково апелює до архаїчного принципу таліону, міфологічного зображення ваг правосуддя тощо. Принагідно зауважимо, що в умовах станового суспільства публічної служби в сучасному розумінні не існувало. Інституціоналізація публічної служби як соціально-управлінсько-правового феномену є наслідком буржуазно-демократичних революцій. На нашу думку, автор необґрунтовано розширив темпоральні рамки дослідження, що створило підґрунтя для невиправдано довільного тлумачення філософсько-правової ретроспективи концепту гендерного паритету в системі публічної служби.

2. Досліджуючи у розділі 2 дисертації зарубіжну традицію легального закріплення принципу гендерного паритету в системі публічної служби, а також стан дотримання відповідних нормативно-правових приписів, автор апелює до досвіду окремих держав. Незважаючи на достатню обґрунтованість репрезентативного каталогу держав для здійснення відповідного компаративно-правового аналізу, дисертантом не враховано актуальні міжнародні рейтинги досягнення гендерної рівності на кшталт щорічного

рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її автор – Махно Владислав Анатолійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри службового та
медичного права Навчально-наукового
інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка **Олексій ПРОНЕВИЧ**

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
ЗАСТ. ДИРЕКТОРА

Євген Герасименко

Підпис Євгена Герасименка
Вчений секретар
КАРАУЛ
04.0

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Вх. № 363
«5» 06 2026 р.